„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, а уторком на по табака.

ЦЕНА ЈЕ
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију
на годину 32 дин., на по године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте сваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Бирлија у лебарској улици.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 156. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 15. ОКТОБРА 1891. ГОДИНА XXVI.

ГЛАВНИ УРЕДНИК: СТЕВАН ЈОВИЋ. | ВЛАСНИК: СЛАВКО СВЕТ. МИЛЕТИЋ. | ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: АНДРИЈА ПЛАВШИЋ.

„PESTER LLOYD“ И НАША АВТОНОМИЈА.

„Pester Lloyd“ од суботе доноси уводни чланак који овде у преводу доносимо:

„Прекосутра састаје се у Срем. Карловцима српски синод, да обави избор епископа за упражњене дијецезе у Карловцу, Темишвару и Новом Саду. Како тврде непосредно интересовани кругови попуниће се за сад она два прва епископска места, дочим ће бачком дијецезом и надаље управљати патријарх Бранковић. То се мотивише тиме, што у српском свештенству за овај час нема довољно кандидата, па ће се можда за годину дана наћи личност, која би била способна да постане епископом бачким. Каже нам се: да патријарх врло добро осећа аномалију што је он свој властити епископ суфрагап (помоћник, подређен), али говоре да су односи у тој дијецези таки да се мора желити, да их удеси чврста и искусна рука па да се онда тек послови предају млађој снази. Нама се чини, да је овај разлог најодлучнији, јер онај други, који се односи на помањкање кандидата, тешко да би се дао уклонити течајем половице или макар једне целе године. На послетку епископи узимљу се само из редова вишег свештенства, па се не може узети, да би се за годину дана могао појавити кандидат, који епископату већ сада познат неби био.

У осталом ће интересовани кругови ове моменте сами најбоље знати просудити и ми ни из далека не мислимо да изађемо са неким особито наглашеним мнењем или чак са нарочитим саветом (!). Наши српски земљаци настоје сваком приликом необичном осетљивошћу да отклоне свако туђе мешање у послове њихове црквене автономије и ако — кад дође до автономних размирица и потешкоћа радо позивају државу и владу да им буде помирителни судија (!). У једном случају је нека бојазан а у другоме нека жеља, која дотичне кругове приморава да пуним поверењем затраже посредовање министра-председника или министра просвете. Ако смо добро информисани, Срби ће и овај пут, приликом већања синода, да говоре о некој посебној ингеренцији (мешању) владе (или наших одлучујућих политичких кругова) погледом на кандидате за српска епископска места. Нарочито пише се у српским листовима — једном повољно а други пут одлучно неповољно о тобожњој чињеници да влада захтева, нека се изабере ова или она личност за епископа. Ми држимо, да се дотичници, који тако мисле, налазе у врло великој блудњи.

И не гледајући на то, да меродавни фактори никако не могу желети да личне тешкоће код садањег избора епископа повећају изражавањем жеља или макар само добро мишљеним миговима, држимо да можемо бити уверени, да баш — **у садањим приликама** — нити ће патријарх кандидовати нити ће синод бирати епископе, којима би влада или крупа, према смислу свога права надзора, морала ускратити потврду. Али и не гледећи на то, имадемо већ одавна сасма меродавну изјаву владе, која искључује сваку сумњу. То је изјава министра просвете грофа Чакија, коју је он дао 15. октобра (п р.) 1890. у седници финансијског одбора нашег сабора као одговор на једно конкретно питање. Министар казао је онда: да „мађарска влада нема нарочитог кандидата за ни једно од епископских места, па да се неће изјавити ни званично ни поверљиво ни у корист ни на штету ма којега кандидата, јер она ту ствар сматра сасма као унутрашњи посао карловачког синода.“ Министар изјавио је уједно, да немају никаква основа гласови, који се проносе о некој разлици у мњењу у погледу кандидата за епископска места. Ми држимо да смо добро информисани, када наглашујемо, да у овој ствари није настала никоја измена за ове последње године и да је дакле патријарху и српском синоду остављено сасма на вољу, да у ствари попуњења упражњених епископских места одлуче по властитом знању и савести.

Покрај избора епископа занима наше земљаке српске народности још и расправа о статуту, којег је саборски одбор баш сад израдио и који ће се у месецу децембру да поднесе на расправу т. з. одбору петнајсторице. О овоме елаборату говори се много добра у том смислу: да је исти успео, да на основу двадесетгодишњег искуства предложи разне поправке, које би биле прикладне да српској црквеној автономији дају већу сталност и њезином развитку више мира и сигурности него што је то до сада било. Свакако би било добро кад не би како већина одбора петнајсторице тако и већина сабора послушали оне пренагљене савете који желе придржање status quo (садањега стања) дакле овековечење немира и досадањих размирица међу свештеничким и световним елементима. С друге стране морало би се врло пожалити, кад Срби неби изцрпели садању врло повољну прилику, која ће им се у овој форми тешко икад више пружити. Срби имају сад патријарха, којега су себи сами слободно изабрали (?); они имаду за кр. комесара у личности барона Федора Николића сународника; већина сабора, чини се, канда је умерена а влада држи се с једне стране строго закона (којега? ур. „Заст.“) а с друге стране никако се не меша у послове српске црквене автономије. Тако повољне прилике требале би да се изцрпе на све стране, јер не учини ли се то течајем овамо најближих година има ће Срби и њихови посланици сами да сносе одговорност за неуспех, који су сами скривили. Благостање и задовољство Срба лежи мађарској држави заиста на срцу; али нека и они своје допринесу да држава не мора и по трећи пут да пређе на дневни ред преко њихових жеља.“

Е, тако „Pester Lloyd“ — а ми ћемо на ту учтиву поруку исто тако учтиво да се осврнемо.

Искрено велимо: да смо поштованом „Pest Lloyd-у“ врло захвални за ову његову (да ли збиља његову?) изјаву. Да смо ма колико нашима „мудрим“ и „обзирним“ политичарима доказивали оправданост наше политике, којом ударисмо почев од дана 23. августа о. г. неби то никако били могли боље учинити него ли је то учинио место нас „Pest. Lloyd.“

Зашто написасмо ми све наше чланке почев од реченога дана па до данас и који је био смер тима чланцима? Зар је и збиља ко тако наиван па може да помисли, да ми имадемо неку специјалну пасију да грдимо Георгија Бранковића? Шта би нама био Георгије да он није случајно српски патријарх? Па и кад је већ српски патријарх, шта би нас терало да га нападамо, кад за то неби постојали баш животни разлози наше народне политике? Зар смо ми деца да терамо политику пркоса? Па и зашто пркос, кад нам Георгије Бранковић лично никад ништа учинио није — шта више, ми га једва и познајемо; говорили смо с њим тек три, четири пута и то сваки пут тек неколико речи.

Ми смо први сасма јасно разабрали (и негледећи на његов поступак приликом избора Германона) ко је Георгије Бранковић, која му је мисија (задатак) и како ће да ју изводи — — па кад смо то разабрали, сматрали смо за нашу свету дужност да устанемо целом нашом снагом: да осујетимо ту мисију Георгија Бранковића — — шта више, ми смо сматрали, да би нас народ морао жигосати жигом најцрњег издајства, да смо ћутали а знали смо, шта и како нам се спрема.

Добро је рекло „Ново Време“ — нису ни они тамо тако глупи како се причињавају — да смо ми ударили на узбуну; јесмо, истина је, ударили на узбуну — — то нам је просто била дужност нашега звања, које нам је народ поверио. Ми стојећи на челу овога листа, исто смо оно, што, рецимо, стражар на ком пожарничком торњу: опазимо ли где ватру, треба да нечасећи ударимо у звоно, да упозоримо свет, нека се чува опасности и нека гаси ватру. Па ми, опазив с нашег узвишенијег положаја грдну ватру која се диже у дому Србинову, зазвонисмо не у једно, ми зазвонисмо у сва звона: брани, чувај, спасавај! Или смо требали тек звонити док би тај дом изгорео био?

Оно мало што је избило на јаву о „јединственом статуту“ зар то не доказује довољно да нам предстоји очајна борба, борба какву — и ако се боримо откад смо живи — можда још никад борити не имадосмо. Па зар да у ту борбу залазимо у рукавицама? Зар да себи сами сапињемо руке, да не би могле пуном снагом замахнути кад буде требало да одбијемо ударац, који ће да нам разбије главу? Огромна је ватра, коју гасити морамо, па нема ли нам на дохвату доста чисте воде, имамо ли уз чисту и много прљаве воде, нећемо ли се латити и те прљаве воде да погасимо пожар? Хоћемо ли скрштених руку гледати где нам кућа гори? Јесмо ли ми криви што се баш ту обрело толико прљаве воде? Не, ми нисмо криви, него онај, који нам даје ту прљаву воду у руке. Ми ћемо да се бранимо оружјем, какво будемо имали при руци — — ниједно законито средство неће нам бити рђаво, јер ми хоћемо да се бранимо, али хоћемо и да се одбранимо.

Зар можда наши противници чине друкчије? Зар они облаче рукавице у борби против нас? Да ли се они чувају прљаве воде, па још је та вода њихова а не наша? Та нисмо ми јагњци, који мирно стоје, кад их кољу вуци!

Читасте ли што нам поручује „Pest. Lloyd?“ Он каже чисто и јасно, он не завија: „Односи у епархији бачкој таки су, да се мора желити, да их **удеси** чврста и **искусна** рука, па да се онда тек послови предаду млађој снази.“ Дакле ти и таки односи бивају само у епархији бачкој? А зашто баш само у тој епархији? Та Срби не живе само у овој епархији. Дâ, живе они и у осталим епархијама, али у бачкој епархији је центар радикализма, ту је (или бар на најближем домаку) његов ђенералштаб; ту је она „отровна хидра,“ којој треба да се размрска глава! Па зар смо ми овде разбојници? Зар ми нисмо више верни краљу и држави? Зар смо ми велеиздајници? Хоћемо ли ми да преврнемо све државне и друштвене односе? Нисмо ми ни разбојници, ни велеиздајници — то врло добро знају и наши противници. Ми нећемо ништа друго, него — кад смо већ силом околности стиснути у нашим политичким правима — да неокрњено сачувамо наше непобитно право самоопределења бар у нашој цркви и народној школи! И ради тога природнога, умереног а сасма оправданога захтева треба да нам се даде чврста и искусна рука, да нас научи памети! Е, баш вам свала! Али и сами знате да сувише натегнуте жице често и попуцати знају!!

Но рекосмо напред, ми с овом изјавом „Pester Lloyd“-а можемо да будемо задовољни, пошто нам је она ауторитативним начином открила намере Георгија Бранковића и поучила нас је, ко је главни покретач тих намера — — па тако је наш досадањи поступак оправдан и пред онима, који су до сад били „слаби духом“.

Према овоме смешно звони, кад се „Pest. Lloyd“ труди да докаже, како се влада никако не меша у избор епископа, т. ј. како је њој посве равнодушно: ко ће да буде за таке изабран. Да је томе и збиља тако, зашто је онда влада телеграфским путем позивала ad audiendum verbum патријарха у Будимпешту баш онда, кад је он требао да најбоље присуствује седницама саборског одбора и зашто је Георгије, вратив се кући, у свом двору зловолно изјавио, да је министарство већ унапред све одлучило, а он да је морао nolens volens да пристане? И што значи онда онај пасус, којега „Pest. Lloyd“ разређеним словима штампа: у садањим приликама — нити ће патријарх кандидовати, нити ће синод бирати епископе, којима би влада или круна (дакле ко одлучује: влада или круна?) према смислу свога права надзора, морала ускратити потврду. Какве су прилике, те садање прилике? Није ли то тако, да Георгије мора да чини, што влада хоће па што се он боји Емилијана пл. Радића као живе ватре, те би хтео на сваки начин да га се отресе, и јер није сигурно, не би ли он то и у последњем часу покушао — требало је, да му се још у том последњем часу довикне оно о ускрати потврде владе или круне. Само сад не знамо, шта то значи: „владе **или** круне“? Значи ли то, да су чак влада и круна несложне, те рецимо, ако би изабране епископе хтела потврдити влада, неће круна, или обратно, ако их неће да потврди влада, потврдиће их круна. Ова изрека некако чудно илуструје конституционализам у Угарској. Ко је овде јачи: влада или круна? Ми до сад у опште нисмо чули, да право потврде има влада, ми смо мислили, да то право припада једино и искључиво круни а влада да има само право предлога. Овако право не присваја си влада ни у републици, а ми бар до сада (а надамо се, да ће то бити бар док **ми** живемо) живемо у уставној монархији. Исто важи и што се тиче оне изреке: да врховно право надзора припада влади **или** круни. Ми знамо, да то право припада само круни, које право она врши преко свога министарства.

Но, то су ситнице; поштовани „Pester Lloyd“ вичан да с нама „маленима“ говори онако по менторски — хтео је да нам малчице импонује, па се учинио — смешним; посекао се, јадан!

Према томе види се јасно, колико вреди изјава министра грофа Чакија од 15. октобра 1890.: да мађарска влада нема својих нарочитих кандидата. Па зашто је онда требао барон Николић да иде у Беч и онде да конферише с грофом Сапаријем и Чакијем пре него што је отпутовао у Срем. Карловце? Шта више, шта га у опште требају у синоду? Па баш ако Радић овога пута и не буде изабран, то у ствари ништа не мења, јер се то могло догодити тако само приволом министарства. „Die Katze lässt das Mausen nicht“ — знамо и ми ту шпанску пословицу, поштовани „Pester Lloyd“-е!

Али најинтересантнији постаје „Pester Lloyd“ кад говори о „јединственом статуту“ и кад узимље пуна уста, да нам даје мудре савете. Дакле о „јединственом статуту говори се много добра, он је успео, да на основу двадесетгодишњег искуства предложи разне поправке, које би биле прикладне да српској црквеној автономији дају већу сталност и њезином развитку више мира и сигурности него што је то до сада било.

А молимо вас, ко то говори о том статуту много добра? Ми смо читали све српске новине, па до сада нисмо ни у једним нашли да о том статуту говори добра, а камо ли много добра. Чак и „Наше Доба“, орган конзервативаца — нотабилитета, како волите, дакле најумеренијих међу Србима — није с тим статутом задовољно. Или можда за вас вреди оно, што ви сами пишете у вашем земунском органу „Новом Времену“? Е. па тешите се само с тиме, нама је право! Ви ваљда држите, према вашем двадесетгодишњем искуству, да је надошло време — сад или никад — да сарапите за увек автономију српске цркве и српског народа? Ви држите, да је тај статут прикладан да даде нашој автономији већу сталност и њезином развитку више мира и сигурности? Да, верујемо; ви би нам дали гробну сталност, гробни мир и сигурност која се налази у гробу! Али шта ћете, кад у нама живот ври и ми никако нећемо да сађемо у гроб, ми нећемо да се живи саранимо. Ми никако не можемо да будемо Мађари; ми ћемо остати Срби, док нас буде ма само једнога!

Ви ваше двадесетгодишње искуство врло рђаво схваћате; оно би требало да

вам каже: да се оканете ћорава посла — — нећете ви нас помађарити па ма шта ви радили и за то — оставите нас на миру, па ћемо бити верна и сложна браћа.

Узалуд се ви нама грозите да тако „повољне“ прилике неће бити за нас више, да се с вама помиримо. Одавна смо ми вични тој песми. Не бојимо се ми. Ми искрено волемо ову нашу отаџбину а и вама желимо бити добри пријатељи па за то сасма искрено **ми вама** довикујемо: **ви**, браћо, тешко да ћете икада већ имати тако повољне прилике да се с нама мирите; чините то сад док је још време! Оставите нас, да ми сами удесимо нашу автономију како ми волимо — — па ћемо ми вас загрлити и онда да сложно покушамо да одолимо бури, која ће пре или доцније да се сруши над овом нашом лепом отачбином! Мудроме и две су речи доста.

Оно, што нам говорите о „слободно (!)“ изабраном патријарху и о барону Федору Николићу — — хвала вам; заиста лепо зборите. Али за вољу нашега истинитог помирења, ми ћемо вам, браћо, радо да поклонимо Георгија Бранковића и Федора Николића па да пријатељство буде још веће, додаћемо вам још др. Михајила Полита-Десанчића и др. Илију Вучетића! Зар не, да смо врло не себични? Хајде, да се погађамо, браћо, па макар вам и још кога додали! Имамо ми таке робе — доста.

Нови Сад, 14. октобра.

Дакле свршене су и афере капетана Узелца на Реци (Фиуме) и официрског корпуса Јелачићеве пуковније у Новим Дворима. У петак одговорио је министар-председник гроф Сапари у угарском сабору на интерпелације, које су у своје време донесене у том погледу.

Министар-председник казао је: да се истрагом, коју је водило мешовито поверенство, доказало, да се капетан Узелац умешао (!) у послове полиције, дочим је покушао бранити двојицу подчасника, који беху нападнути од речке фукаре. Ради његове изјаве: да би дао пуцати на светину, да му је званичним путем саопштено негодовање ратног министра. Надаље, да је доказано, да су војници Јелачићеве пуковније продрли кроз шпалир и викали: „Живила Хрватска Река!“ Ради тога су дотични војници и подчасници кажњени. Уједно је ратни министар изразио своје негодовање пуковнику, што је дозволио да пуковнијска глазба свира у „ултра народној“ читаоници и што се није за времена спремио да препречи војничке изгреде.

Ради афере у Новим Дворима рекао је министар: да је то био чин пиетета према пок. власнику пуковније, но ствар је постала важнијом, што је то обављено свечаним начином, што је на гроб положен венац и што је у тој ствари издана дневна заповед. Ради тога је пуковнику званично саопштено, да се у тој ствари није понашао доста обазриво. Уједно је министар-председник очитовао, да се Јелачићева пуковнија не може преместити из Реке ради територијалног разделења војске пак да то није ни потребно, јер да је начелник Ђота очитовао, да међу војском и грађанством постоје срдачни односи. Одговор овај примио је сабор на знање.

„Потресоше се брегови — родио се смешан миш!“

Поглед по свету.

— У угарском сабору странке се по старом обичају врло живахно свађају, па том приликом дође често и до личних напада. Ту неки дан мерише своју снагу грофови Сапари и Апоњи. Овај последњи никако не може да дочека да седне на столицу министра-председника. Он се томе већ неколико година нада — али све узалуд; он мора још увек да војује као прости опозиционалац. У петак сравише се баш јуначки министар правде Силађи и посланик Хорански па је ту пало и неколико опорих речи ради којих је позвао на двобој Хорански Силађија. Док ово пишемо, незнамо још како се та афера свршила. У Новом Саду разнео се глас да је Силађи у двобоју тешко рањен, но ми не можемо да то потврдимо — јер просто незнамо. Било је окршаја и између посланика Беетија и министра домобранства ради тога што је овај у једној наредби устао против мађарског војеног листа „Katonai Lapok“. Но то су све игре; господа Мађари имаду сувише новаца па их трате у безпосличарском уживању у свом сабору — а ти, рајо, плати!

— Бечки „Фремденблат“ јавља, да су се аустријски и угарски министар трговине споразумели ради продужења трговачких уговора с Турском и Бугарском па да ће се већ ових дана у обим парламентима поднети законске основе у том погледу. Каже се, да ће се расправљати и о продужењу трговачких уговора са Шпанијом и Португалском.

— Из Китаја јављају о новом устанку, овај пут у покрајини Фукир, којој је средиште варош Тема. Вођа устанка, неки Кен, скупио је под своју заставу 2000 људи и намерава да протера династију Та-Кинг-ову. Изјавив, да кани покорити немирне раднике у мајдану соли, развио је у храму Тајфанову своју заставу па је присилио свештенике да обаве неке молитве да му Бог наклони победу. Одмах његов први јуриш на мајдан соли успео је. Заузео је канцеларије и попалио је све до чега је дошао. Усташи прибише неког човека рукама и ногама на једну даску и расекоше га на ситну парчад, тобож као жртву у славу њихове заставе. Варошки магистрат скупио је на брзу руку 1000 људи и хтео је да брани варош — но после три дана нестало је хране и онда су се усташи попели на варошке зидине, освојили су варош и ослободили су све уапшенике. Влада је изаслала војску па кад је ова приспела, побегли су усташи на неки брежуљак где су се ушанчили. Свакако у Китају нешто и то баш жестоко ври. Кад би се оне огромне масе света ускомешале, могао би настати покољ, какав се ретко догађа у светској историји.

— „Њу-Јорк Хералду“ јављају из Буенос Ајреса о последњим немирима и Парагуају. Усташи под вођством мајора Вере и либералног посланика Макина ударише на војску која је под заповеди пуковника Нина била запосела варошке пијаце. Развио се жесток бој, који се свршио тиме, да су мајор Вера и посланик Макин побегли пошто беху изгубили десеторицу људи. Од војске падоше пуковници Нино и Озуру и шесторица војника. Устанак се није даље раширио.

ДОПИСИ.

Горња Бачка, 12. октобра. Сваког правог Србина, челик-родољуба, члана народно-радикалне партије веома је обрадовао резултат Јашине парнице. Са неописаном жудњом ишчекивасмо пресуду највишег суда, пресуду високославне краљ. курије. Тврдо смо уверени били, да ће г. г. судије, који располажу са „jus vitae ac necis“, да ће и овом приликом добро проучити цео несретни догађај, те да ће праведну, мудру и човечну пресуду донети. Па нисмо се преварили у очекивању. Правда је и овом приликом одржала сјајну победу!... Познат нам је врло добро цео несретни туциндански догађај. Знамо позитивно узроке и предпоставке његове. Из свег срца жалимо обоје. Први труне у гробу, а други у — тамници. На жалост прави виновници крвног догађаја избегли су суд земаљски, но најправеднији, суд небески неће! „Грех Јашин на њих и на њихову децу!“ — Ово је мишљене моје, као и већине из околине.

М. В. Србендић.

Вести из места и са стране.

Барон Федор Николић, кр. комесар код синода и сабора, био је јуче у Новом Саду, где је правио посете разним личностима.

За народно позориште послао нам је г. др. Јован Стајић из Шида 30 фор. Овај износ дароваше он и г.г. Рада Чобанић и Лаза Петровић (сви из Шида) сваки по 10 фор. Ми смо тај новац одмах предали управи нар. позоришта па захваљујући родољубивим даровwhy ватељима, молимо и остале наше пријатеље да се сете овога народнога завода. Приговори, који се сасма оправдано стављају управи, не могу никако бити поводом да ми сами уништимо наш народни завод. Треба другим начином потражити лека да ти приговори нестану.

Српска конфесионална основна школа у Беловару, као што читамо у „Белов. Тједнику“, напредује све то већим бројем деце. До сада уписано је 128 деце из Беловара, Плавнице, Средица, Хрговљана и Марковаца а долазе у ову школу и деца из других школских општина. На целом северо-западу Хрватске ово је **једина** српска конфесионална школа а и ова се врло мучно издржава једино прилозима родољубивих (али жалибоже малобројних) Срба грађана беловарских па морамо признати и старањем проте Јована Штековића. Ми нисмо начелни пријатељи г. проте и имадемо му што шта приговорити, али што је право, готови смо увек признати.

Ми свраћамо пажњу српскога света на ову нашу једину школу у крају, где живе преко 50.000 врло ваљаних Срба и молимо сваког, ко икако може, нека приложи који дарак, да се узмогне појачати фонд за издржање те сиромашне а за тамошње Српство врло важне школе. Евентуални прилози нека се пошаљу српској православној црквеној општини у Беловар (Хрватска). Биће свакоме за душу.

Српски учитељски конвикт у Новом Саду добио је од деда-Јаше Векецког из Јарковца, који сад живи у Бел. Бечкереку, 200 ф. а. вр. прилога, а у спомен и част његовом покојном оцу, негда пароху јарковачком Арси Векецком Слава и хвала деда-Јаши! Живео! — Даље је примио конвикт још 5 ф. прилога од г. Бранка Влашкалића учитеља грабовачког и од српске православне општине беочинске од таса прилог 3 ф. 46 н. Хвала им! Са досадањим прилозима и чланаринама и оставином покојног Николе Кнежевића учитеља шурјанског износи фонд овог конвикта до сад 13.400 фор. а. вр.

Ватра. У петак 11. октобра у 12 сахата појавила се ватра у четвртој четврти код ратара овдашњег Стевана Давидовића, гавранска улица бр. 40., изгорела је кукурузовина која је пре неки дан увежена, па како је суво време могла је већа несрећа доћи али наши ратари са ватрогасним друштвом предупредили су свако даље зло. Као што говоре, ватра је од деце произишла и зато треба добро на децу да се пази, а особито саветујемо нашим вредним ратарима Новосађанима јер је сад у сваког пуна кућа у ово време, зато треба добро пазити на децу, јер деца су млогој несрећи досад узрок били као што се више пута читало у овом листу. Још једном велимо: Пазите на децу!

Ђурађ Кастриотић — Србин. У „Напретку“ читамо ову белешку: О славним и бесмртним јунаштвима Ђурђа Кастриоте наш је народ много певао, па ће бити драго свакоме Србину, кад чује, да учени странци тврде, да је Кастриотић био Србин. Тако ових дана учени француски списатељ р. католички поп Пизани, професор на кат. универзитету у Паризу издао је књигу, под насловом „La légende de Skander beg“ и у томе делу изнашајући све могуће потанкости из живота и деловања славнога јунака, доказује да он није био Арбанас, него прави Србин. Тако је данас доказано, да је Ђурађ Кастриотић Скендербег унук Константина, српског владаоца (dominus Seviac) и да је Скендербег био прави правцати Србин.

У спомен Гончарова. У Русији се скупљају прилози, да се оснује школа, у којој би се деца сиромашних родитеља бадава васпитала, да би се овековечило име славног руског књижевника И. А. Гончарова.

Исељавање Срба-Мухамеданаца из Босне никако да престане, шта више бива све то многобројније. Тако је ту неки дан дошло у Београд 51 душа а одма други дан 69 стараца, одрасли младића, жена и деце. Све је то у сиротном стању, па је врло жалосно гледати, како стоје пред турским посланством и очекују да им се удели путни трошак, да могу даље у Цариград па у малу Азију. Заиста ово огромно исељавање не баца баш врло лепу сенку на Калајеву управу у Босни и Херцеговини. Но чини се, да та управа баш намерно хоће да ослаби чим више може српски елеменат у окупираним земљама. Докле ће тако?

Српски сребрн новац. Српски министар финанција расписао је натечај на четир милиона комади сребрних новаца од 1 франка, а један милион од 2 франка. На новцу има бити лик краља Александра. Понуде се подносе од 1—13. новембра. Кауција је 40.000 франака.

„Један пут један“. Догодило се у Могућу (Мајнцу), а није баш рђаво. 17. о. м. нека лепа девојана дође у једну банкарску радњу и затражи 14. број од лозова Базилика. Управитељ канцеларије преврнуо је читаву канцеларију, али никако да нађе тај број. Девојана својим плавим очима читаво мољаше управитеља, да јој нађе, а он није могао да одоле чарима лепих очију, и обећа да ће јој после подне набавити. Девојана оде, пуна слатке наде, и дође опет после подне. Како се обрадовала, кад јој даде управитељ број 14. Наскоро дође извештај, да госпођица може подићи 60.000 марака, које је добила. Господин управитељ честиташе девојани на добитку, којој могаше бити осамнаест пролећа, и запита је, за што је баш хтела број 14. Госпођица рече смешећи се, да је у сну видила богињу Фортуну и да јој шапула на уво број 6, а тај исти број је, рече, и мој драган сањао. А тек 6 и 6 су 14.

Од Еве постао Адам. Ово се догодило у једном малом сеоцету. Бабица рече по свом најбољем уверењу, да је новорођенче женско и замоли свештеника, да јој надене, по жељи родитеља, име Ева. Мала Евица растијаше из дана у дан, док једном не помути родитељску радост и уживање у том лепом имену. Бабица дође једно јутро свештенику и рече, да ће канда бити, да је мала Евица мушко. Сад се и свештеник ужурба, позове лекара и увере се, да је заиста мушко. Није друкчије, него се „књига крештајемих“ мора исправити. Родитељи тужна срца пристадоше, да се детету даде мушко име. Кад већ не може да буде Ева, а оно нека буде Адам. И тако ето од Еве Адама.

Килограм мува. Неки Енглез био је толико стрпљив, да изнађе, колико мува иде у један килограм. Овај човек набројио је, да треба управо 141.000 мува, па да тачно теразије измеру један килограм. Према томе рачуну излази, да је једна мува тешка седам хиљадити делова (0.007).

Кратке вести. За ректора бечког свеучилишта изабран је проф. Адолф Екснер. — Руски цар је помиловао кнеза Михајла Михајловића, који је био прогнан због женидбе са контесом Меренберговом. — Посланик Хорански Нандор изазвао је на двобој министра правде Силађија, због увреде које му је министар нанео у либералном клубу. — Село Шовар близу Еперјеша, 22. о. м. изгорело је скоро читаво. — Румунски свештеник Никола Петреску лишен је чина због тога, што је бајаги јавно у цркви пред народом молио бога, да пошље Русе да упропасте Угарску. — Чувени разбојник Атанасије, који је оно зауставио жељезнички воз, убио је аташеа руског посланства принца Адемара Савалена у Сан-Стефану. — Краљ Милан, долази овамо у Мађарску у лов око половине новембра. — Наследник Парнелов је Јован Редмон. — Албанешки разбојници нападоше на неколико црногорских породица између Белопоља и Сенице, које су путовале у Србију и убише пет Црногораца. Жене и деца побегоше у шуме.

Новије вести.

Сибиљ. У суботу је закључен румунски народно-црквени сабор пошто је једанаајст дана већао.

Франкфурт. За извесно се знаде, да цар руски неће путовати преко Берлина.

Штутгарт. Војвода Албрехт отпутовао је у суботу по краљевој заповеди у Берлин, Петроград и Беч да тамошњим дворовима званично јави, да је краљ Вељем наступио владу у Виртембергу.

Берн. Расправе с Италијом ради трговачког уговора почињу у месецу новембру.

Сарагоса. Услед држања Француске у питању царине на шпанска вина, позивају нека радничка друштва житељство у свима покрајинама Шпанске, нека више ништа не купују у Француској.

Њу-Јорк. Председник Харизон захтевао је од чиленске владе извину и оштету ради агресивног понашања у Сантијагу према мрнарима ратног брода северо-американских држава „Балтиморе“.

Трговина.

Нови Сад, 14. октобра. Време је код нас лепо и угодно. Наш овогодишњи јесењи вашар био је веома жив, јер се силан свет са свију страна сакупио и шта је имао дотерао је на вашар. Марве је било у изобиљу, само је слабо продавано, по најбоље куповали су се свињи, дочим рогата марва се враћала натраг. На житној пијаци промет је незнатан а цене се ништа нису измењале. Највише се код нас кулује кукуруз јер се тај продукат на пијацу и изнаша. — Цене храни бележимо данас овако: Пшеница 10 ф. 50 н. Кукуруз окрњен 4 ф. 20 н. Кукуруз у клиповима 2 ф. 90 н. Јечам 5 ф. 50 н. Зоб 5 фор. 50 н. Наполица 9 фор. 20 нов. Све од 100 килограма.

На осталим пијацама продавало се:
Теоци 10—25 ф. по ком.
Овци 8—12 по пару.
Свињи дебели 38—40 ф.
Свињи млади 36—38 фор.
Маст 54 фор.
Сланина 54 фор.
Све од 100 килограма.

*

Будимпешта, 12. октобра. Пшеница је слабо нуђена. Куповање ограничено једва да се до 13.000 м. ц. купило и то са јефтинијом ценом. Са другим зрном није било никакове трговине. Продавала се пшеница потиска, бачка и банатска по 10 фор. 60 до 87½ п Све на три месеца. Закључивало се врло ограничено и са нижим ценама: Пшеница за пролеће 10 ф 82—84 н. Пшеница за јесен 10 ф. 85 87 н. Кукуруз за мај-јуни 1892 5 ф. 90—92 нов. Зоб за пролеће 6 ф. 44—46 н. Зоб за јесен 6 ф 38 до 40 н. Репица за август-септембар 1892 14⅔—⅓ ф.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи

од 14. октобра.

Дукати — — — — — — — —	5·57
Наполеондори — — — — — —	9·33
Немачка марка — — — — — —	57.75
Лондон — — — — — — — —	117.55

ОГЛАСИ.

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

БРАЋЕ МИЧА

У ЧАКОВУ

528 1—2

потребује једног млађег помоћника који одмах или за 14 дана може ступити. — Поред српског изискује се још и знање романског језика.

НА ЗНАЊЕ!

Част ми је јавити пријатељима, штићеницима и знанцима, да сам се са мојом адвокатском писарном из Меленаца у Турски Бечеј преселио. У Турском Бечеју 12. (24.) октобра 1891.

529 1—3

ЂОКА НИКОЛИЋ,
земаљски и менички адвокат.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.